

INNOVATIVE TEACHING OF FUTSAL FOR PHYSICAL EDUCATION TEACHERS AT PRIMARY SCHOOLS

[INOVATIVNI VYUKA FUTSALU PRO UCITELE TELESNE VYCHOVY NA ZAKLADNICH SKOLACH]

Ondrej Smejč – Ladislav Pokorný – Sona Jandová

doi: 10.18355/PG.2024.13.1.2

Abstract

The teaching of futsal in primary schools in the Czech Republic is poorly mapped and primary schools more often teach indoor football than futsal. The basis for this research was a questionnaire survey in which 31 primary school physical education teachers participated. This survey showed that 69.2 % of teachers do not conduct futsal drills, 61.5 % do not know the rules of futsal and 84 % of teachers spend a maximum of 4 hours on futsal. Therefore, this paper presents an innovative futsal teaching method for physical education teachers to discuss the basic issues and teaching methods. In order to test our assumptions about the effectiveness of innovative teaching, a research was conducted with two groups of 8th and 9th grade pupils from the Jižní Primary School in Žatec over a period of 8 weeks. 29 pupils (14.21±0.12 years of age) formed the research group and 28 (14.09±0.26 years of age) formed the control group. As part of the research, both groups underwent entry and exit tests verifying futsal skills. The research group followed a specialised futsal plan designed by us, the other group played indoor futsal once a week under the guidance of a teacher. In all tested areas, the research group showed a significant improvement in the exit tests compared to the control group. In practice, this means that students who have undergone specialized futsal training improve in all the important areas that are essential for futsal. A significant difference in the outcome tests is observed in shooting and ball handling. We have seen a big shift in the pupils' movement skills through the beep test and thus we can observe an improvement in short term endurance. In the test of stepping on the ball for 1 min, there is a shift in the dexterity component.

Key words

Futsal, methodology, didactics, primary school, system

Abstrakt

Výuka futsalu na základních školách je v České republice nedostatečně zmapovaná a na základních školách častěji probíhá výuka fotbalu v hale než futsal. Podkladem k provedení tohoto výzkumu bylo dotazníkové šetření, kterého se účastnilo 31 učitelů tělesné výchovy na ZŠ. Z tohoto šetření plyne, že 69,2 % učitelů neprovádí futsalový nácvik, 61,5 % nezná pravidla futsalu a 84 % učitelů věnuje futsalu max. 4 hodiny. Tento článek proto představuje inovativní výuku futsalu pro učitele tělesné výchovy k rozřešení základní problematiky a výukových metod. K ověření našich předpokladů o Slavonic Pedagogical Studies Journal, eISSN 1339-9055, ISSN 1339-8660, Volume 13 Issue 1, 2024

efektivnosti inovativní výuky byl proveden výzkum, které ho se účastnili dvě skupiny žáků 8. a 9. tříd ze základní školy Jižní v Žatci v rozsahu 8 týdnů. 29 žáků (14,21±0,12 věk) tvořilo skupinu výzkumnou a 28 (14,09±0,26 věk) kontrolní. V rámci výzkumu obě skupiny podstoupily vstupní a výstupní testy ověřující futsalové dovednosti. Výzkumná skupina dodržovala námi sestavený specializovaný futsalový plán, ta druhá absolvovala pod vedením pedagoga 1x týdně fotbal v hale. Ve všech testovaných oblastech dosahovala výzkumná skupina ve výstupních testech výraznějšího zlepšení než skupina kontrolní. Pro praxi to znamená že se žáci, kteří absolvovali specializovaný futsalový výcvik zlepšují ve všech důležitých oblastech, které jsou pro futsal zásadní. Markantní rozdíl ve výstupních testech zaznamenáváme u střelby a zpracování míče. U žáků jsme zaznamenali velký posun u pohybových dovedností skrze beep test a tím můžeme sledovat zlepšení v krátkodobé vytrvalosti. V testu nášlapů na míč po dobu 1 min, dochází k posunu obratnostní složky.

Klíčová slova

Futsal, metodika, didaktika, základní škola, systém

Teoretická východiska

Futsal patří k jednomu z nejvíce rostoucích sportů na světě (Berdejo-del-fresno, 2014). Ke světovým velmocem patří především Brazílie, Španělsko a Anglie. V České republice dochází k rozvoji futsalu především na univerzitní úrovni, kde se hraje univerzitní futsalová liga. Na základních a středních školách v ČR je věnována pozornost především fotbalu, přestože podmínky pro futsal jsou na většině škol velmi příznivé. K reorganizaci metodických a didaktických přístupů futsalu dochází téměř ve všech evropských státech, kde popularita futsalu na základních a středních školách roste. To si vysvětlujeme především tím, že žáci se při výuce futsalu více zapojují do hry, a to v modelových utkáních i při nácviku futsalových dovedností. Ty jsou pak základem pro budoucí rozvoj fotbalových dovedností.

Futsal je v České republice mezi žáky vysoce ceněnou náplní ve školním prostředí (T. Neumann, osobní komunikace 17. 6. 2023). V Brazílii se však tento fenomén neomezuje pouze na hodiny tělesné výchovy, neboť je oblíbenou volnočasovou aktivitou především chlapců. Dívky, které zde nejsou tolik vedeny k hraní futsalu, mají o tento sport také zájem, jako je tomu u chlapců (Filho et al., 2021:3).

Futsal je také jedním z nejrychleji se rozvíjejících sportů v Anglii, což je zřejmé v souvislosti s tím, že Anglie je fotbalová země. Lidé v Anglii vnímají futsal jako velice atraktivní míčovou hru, která se těší velké sledovanosti. Sturgees (2017) označuje futsal jako vzrušující, rychlou hru plnou technických a taktických dovedností s vysokými nároky na kondiční připravenost, která zaujme všechny, kdo s ní přijde do styku (Sturgees, 2017:3). Futsal je sportovně pohybová hra, která je chápána jako komplexní systém, který je složen z jednotlivých částí. Tento systém je tvořen pohybovými, technickými a taktickými dovednostmi, které jedna bez druhé nemůže fungovat. Aby hráč mohl hrát futsal, musí nejprve zvládnout jeho

technické prvky. Zde je důležité metodické působení, které se řídí skrze pedagogickou teorii a teorii poznání (Filho et al.,2021).

Futsal je sport, který rozvíjí obratnostní, vytrvalostní, silové a rychlostní schopnosti (Kresta, 2009). Z tohoto důvodu je možné futsal pravidelně zařazovat do hodin tělesné výchovy, do mimoškolních pohybových aktivit a v neposlední řadě také jako doplňkový sport pro mnohá sportovní odvětví.

Jedním z rysů vývoje dětí v mladším školním věku bez ohledu na kulturu nebo zemi je důležitost hry. Futsal je hra, která se snaží celosvětově prosadit. Pro diváky i hráče je však stále velmi oblíbený fotbal. Z hlediska tělesné výchovy i z hlediska optimálního pohybového rozvoje dítěte je vhodné využívat futsal jako hru, která je spojena se svobodou projevu, hra, ve které mohou děti více experimentovat a hra, která nabízí vzrušení a zároveň motivuje (Sturgees,2017).

Ve futsalu, podobně jako v jiných sportech, technické dovednosti sportovce většinou úzce souvisí s vrozenými pohybovými schopnostmi. Uvádí se, že nejsou snadno modifikovatelné učením, zejména u zkušených hráčů. Proto je práce v mládežnickém sektoru velmi důležitá (Polidoro, Loris, et al., 2013:291). Mezi základní dovednosti při hře futsalu patří driblink, přihrávka, ovládání míče (cit pro míč), střelba, hlavičkování. Nejdůležitější z nich je driblink (Lukman, & Firdaus, et al., 2020). Technické dovednosti jsou ve futsale klíčové a měly by být dobře rozvinuté u žáků staršího školního věku. Žáci by měli mít dobrou kontrolu nad míčem a měli by být schopni přesně a rychle přihrávat a přijímat míč. Dále by měli být schopni provádět různé driblinkové techniky, jako jsou kličky, zrychlení a zpomalení (Meinhardt a Juszcak, 2017). Taktické dovednosti jsou také velmi důležité v této věkové kategorii. Žáci by měli být schopni rychle reagovat na situace na hřišti a měli by mít dobré chápání herních systémů a taktiky. Hráči by také měli být schopni spolupracovat s ostatními hráči a být součástí týmového úsilí. (Meinhardt a Juszcak, 2017). Fyzická zdatnost je další klíčový prvek, který by žáci měli mít dobře rozvinutý. Žáci by měli být dostatečně rychlí a měli by disponovat vysokou úrovní vytrvalostních schopností, aby mohli hrát na vysoké úrovni po celý zápas. Důležitá je také koordinace pohybu a rychlá reakce. (Fahie, 2022). Pro úspěch žáků na mezi školních turnajích mají vliv také psychické faktory. Žáci by měli být schopni se rychle rozhodovat a měli by mít silnou motivaci a odhodlání. Také by měli být schopni se rychle přizpůsobovat novým situacím a být schopni se učit a zlepšovat (Neumann, 2011). Zajímavé je, že futsal může být prospěšný nejen při hodinách tělesné výchovy, ale také v profesionálním fotbale. Nejúspěšnější kluby si dnes najímají futsalové trenéry pro své mládežnické akademie a formou futsalových tréninků se snaží hráče posunout výš v jejich kariéře (T. Neumann, osobní komunikace 17. 6. 2023).

Většina pedagogů řeší výuku futsalu, ale i fotbalu velmi pasivně. Zpravidla dají žákům míč a nechají je hrát, aniž by je učili technické a taktické dovednosti. Důvodů, proč se to děje, může být více, ale ten hlavní je, že chybí potřebný dostatek materiálů pro výuku futsalu, tím pádem pedagog nemá oporu pro výuku (T. Neumann, osobní komunikace 17. 6. 2023).

Pro studenty je futsal ideální forma fotbalu. Hraje se na menším hřišti, v halách, s míčem s nízkým odskokem, v menším počtu hráčů. Přirovnáváme

to již zaniklému “pláckovému fotbalu”. V zahraničí, zejména směrem na jih, vyrůstají futsalová hřiště mezi domy a ta jsou zejména odpoledne plná dětí hrajících futsal. Je vidět, že v zahraničí již výuka futsalu na školách probíhá. Například v Chorvatsku na školních futsalových turnajích předváděli žáci nadprůměrné výkony. To, co žáci uměli v technických a taktických dovednostech, neznají často u nás ani dospělí (T. Neumann, osobní komunikace 17. 6. 2023).

Rozvíjení talentu žáků někdy vyžaduje lepší přístup nebo metodu v mimoškolním futsalu. Hledání talentů často probíhá prostřednictvím pozorování a trenérských zkušeností. Tato metoda není špatná, ale stále není dostatečně přesná a standardizovaná. Snaha o dosažení vynikajících sportovních výsledků je velmi složitá, protože se na ní podílí mnoho faktorů, včetně vnitřních, jako je fyzický a psychický stav sportovce, a vnějších, jako je prostředí a infrastruktura (Baker, & Wattie, 2018).

V České republice nenalzáme literaturu, která by se hlouběji futsalu věnovala. Z tohoto důvodu je cílem předkládané studie představení futsalu širší odborné veřejnosti, učitelům TV a návrh nových přístupů k výuce futsalu na školách v ČR.

Metoda

Data pro zjištění stavu výuky futsalu na základních školách byla získána pomocí dotazníkové metody. Dotazník obsahoval celkově 25 otázek, z nichž 21 bylo uzavřených a 4 otevřených. Tyto otázky cílily na metodiku a didaktiku futsalu. Další použitou metodou byl test futsalových dovedností. V současné době neexistuje standardizovaný test na futsalové dovednosti ve školním prostředí, proto jsme vycházeli z testových jednotek, které doporučuje Fotbalová asociace České republiky (dále jen FAČR).

První testovaný soubor tvořilo celkem 31 učitelů tělesné výchovy na základních školách z toho bylo 26 mužů a 5 žen s průměrným věkem $30,28 \pm 0,65$ let. V 89,8 % případů se jedná o pedagogy z Ústeckého kraje, zbylých 10,2 % pochází z kraje Karlovarského. Druhý testovací soubor tvořili žáci 8. a 9. tříd ze ZŠ Jižní v Žatci. Na této škole byli žáci 8. a 9. tříd náhodným výběrem rozděleni do dvou skupin (výzkumná a kontrolní). Výzkumnou skupinu tvořilo 29 žáků s průměrným věkem $14,21 \pm 0,12$ let. Kontrolní skupinu tvořilo 28 žáků s průměrným věkem $14,09 \pm 0,26$ let. V rámci výzkumu bylo vyřazeno 12 žáků, kteří se ve volném čase věnují fotbalu, z důvodu zachování objektivnosti výzkumu, aby výsledky nevykazovaly velký rozptyl.

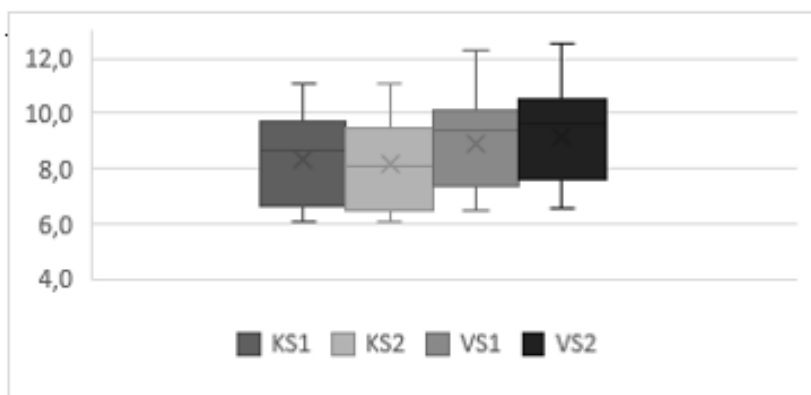
Obě skupiny absolvovaly vstupní testy k ověření jejich futsalových dovedností. Těmito dovednostmi byl beep test, slalom s míčem, zpracování míče, střelba druhým dotykem po zpracování míče, přihrávky a nášlapy na míč po dobu 1 min.

Tento test absolvovala výzkumná i kontrolní skupina. Následně probíhaly 1x týdně výukové jednotky zaměřené na futsal, a to zejména na herní činnosti jednotlivce. Výzkumná skupina absolvovala specializovaný futsalový výcvik a kontrolní skupina měla pod vedením učitele 1x týdně fotbal v hale. V rámci výzkumu proběhlo 13 výukových hodin a 2 hodiny testovací, tyto hodiny se

uskutečnily v rozmezí 8 týdnů. Tyto výukové hodiny byly rozděleny následovně:

1. hodina; vstupní testování;
- 2–3. hodina; seznámení žáků se specifiky futbalu;
- 4.–6. hodina; přihrávání a zpracování míče;
- 7.–11. hodina; střelba;
- 12.–14. hodina; pilování herních činností jednotlivce při futbalu;
15. hodina; výstupní testy (totožné se vstupním testováním).

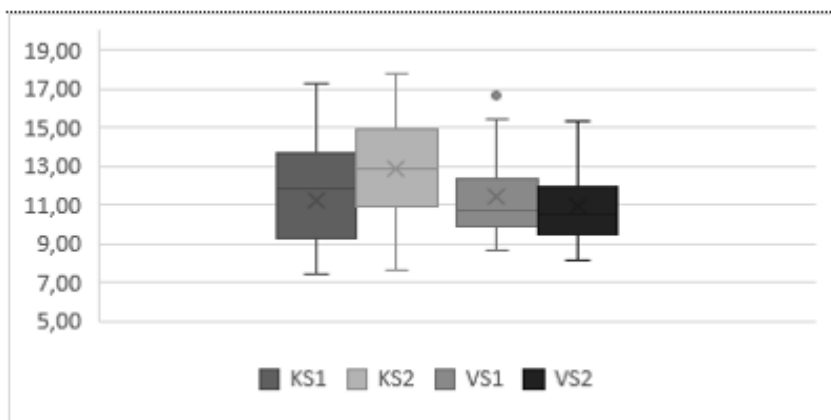
V grafu 1 lze pozorovat výsledky kontrolní a výzkumné skupiny v beep testu. Podrobněji jsou výsledky vyobrazeny v tabulce 1.

Legenda: *KS1* – výsledky vstupních testů kontrolní skupiny; *KS2* – výstupní testy kontrolní skupiny; *VS1* – výsledky vstupních testů výzkumné skupiny; *VS2* – výstupní testy výzkumné skupiny.

Graf 1 - Vyhodnocení – beep test

V grafu 2 jsou vyobrazeny výsledky týkající se testování dovednosti slalomu s míčem. Během tohoto cvičení se projevilo abnormálně velké variační rozpětí u výzkumné skupiny během vstupního testování, které činilo 8,62 s – 15,41 s, zároveň došlo u jednoho vzorku k odlehle hodnotě, která činila 16,68 s. Podrobněji jsou výsledky vyobrazeny v tabulce 1.

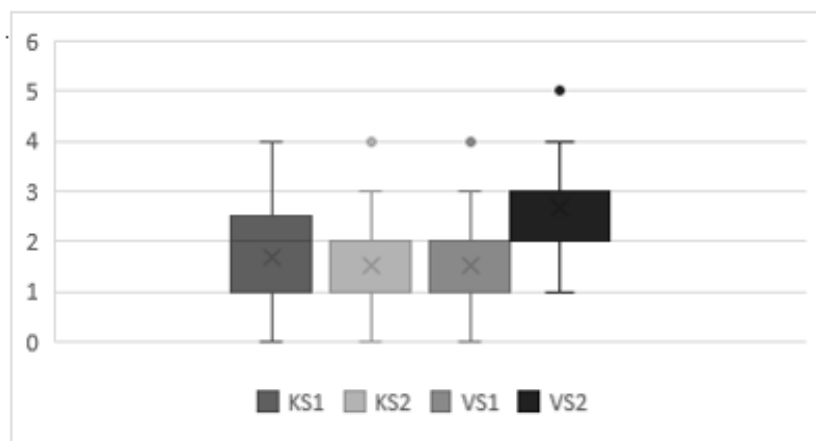

Legenda: *KS1* – výsledky vstupních testů kontrolní skupiny; *KS2* – výstupní testy kontrolní skupiny;

VS1 – výsledky vstupních testů výzkumné skupiny; *VS2* – výstupní testy výzkumné skupiny

Graf 2 - Vyhodnocení – slalom s míčem

V grafu 3 nalezneme výsledky testu zaměřený na přihrávku. U tohoto typu testování můžeme pozorovat velké variační rozpětí u obou skupin. Zaznamenali jsme 3 odlehlé hodnoty. 4 úspěšné pokusy u kontrolní skupiny při výstupním testování, 4 úspěšné pokusy u výzkumné skupiny při vstupním testování a 5 úspěšných pokusů u výzkumné skupiny při výstupním testování. Podrobněji jsou výsledky vyobrazeny v tabulce 1.

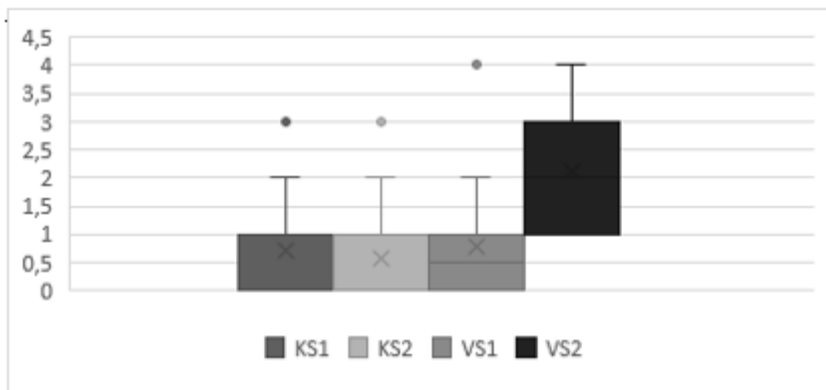

Legenda: *KS1* – výsledky vstupních testů kontrolní skupiny; *KS2* – výstupní testy kontrolní skupiny;

VS1 – výsledky vstupních testů výzkumné skupiny; *VS2* – výstupní testy výzkumné skupiny.

Graf 3 - Vyhodnocení – přihrávka

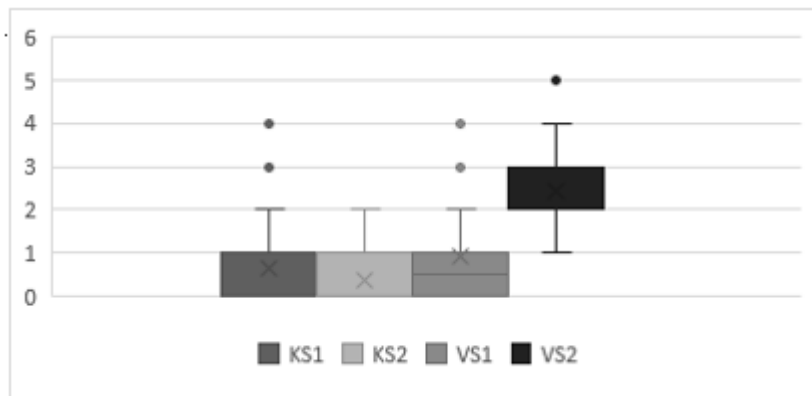
V grafu 4 lze vypořadovat výsledky testu na střelbu druhým dotykem po zpracování míče. Během tohoto testování došlo k viditelnému zlepšení výzkumné skupiny při výstupním testování. Na grafu jsou vyobrazeny 3 abnormální odlehlé hodnoty. 3 úspěšné pokusy u kontrolní skupiny při vstupním a výstupním testování a 4 úspěšné pokusy při vstupním testování výzkumné skupiny. Podrobněji jsou výsledky vyobrazeny v tabulce 1.

Legenda: *KS1* – výsledky vstupních testů kontrolní skupiny; *KS2* – výstupní testy kontrolní skupiny; *VS1* – výsledky vstupních testů výzkumné skupiny; *VS2* – výstupní testy výzkumné skupiny

Graf 4 - Střelba druhým dotykem po zpracování míče

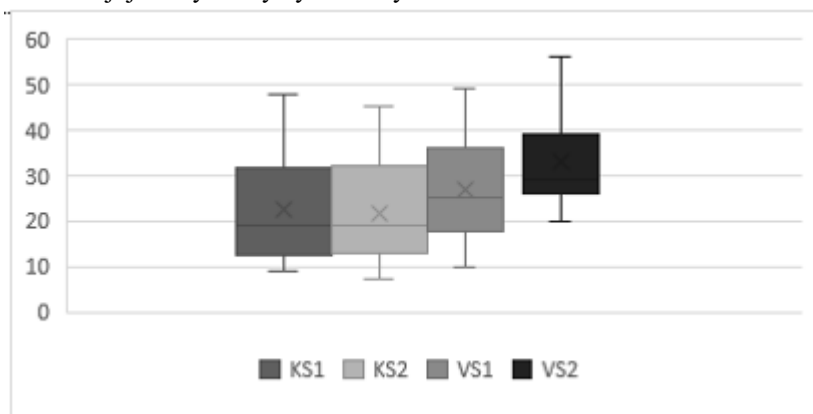
V grafu 5 jsou vyobrazeny výsledky testu zpracování míče. Velký rozdíl jsme zaznamenali u zlepšení výsledků výzkumné skupiny při výstupním testování, kde variační rozpětí bylo 1 – 4 a odlehlou hodnotu, která činila 5 úspěšných pokusů. U vstupního testování výzkumné skupiny můžeme také vidět 2 vychýlené hodnoty a to 3 a 4 úspěšné pokusy. Stejně hodnoty nalezneme u vstupního testování kontrolní skupiny. Podrobněji jsou výsledky vyobrazeny v tabulce 1.

Legenda: *KS1* – výsledky vstupních testů kontrolní skupiny; *KS2* – výstupní testy kontrolní skupiny; *VS1* – výsledky vstupních testů výzkumné skupiny; *VS2* – výstupní testy výzkumné skupiny.

Graf 5 - Vyhodnocení – zpracování míče

V grafu 6 lze pozorovat výsledky testu nášlapy na míč po dobu 1 min. Podrobněji jsou výsledky vyobrazeny v tabulce 1.

Legenda: *KS1* – výsledky vstupních testů kontrolní skupiny; *KS2* – výstupní testy kontrolní skupiny;

VS1 – výsledky vstupních testů výzkumné skupiny; *VS2* – výstupní testy výzkumné skupiny.

Graf 6 - Vyhodnocení – nášlapy na míč (1 min)

Tabulka 1 Porovnání výsledků futsalových testů u výzkumné a kontrolní

n=57		Průměr	Směrodatná odchylka	Variační rozpětí	Korelační koeficient
Beep test	VS	VS1 =8,9/VS2=9,2	VS1=1,64/VS2=1,62	VS1=6,5 – 12,3/VS2=6,6 – 12,5	0,99
	KS	KS1=8,3/KS2=8,2	KS1=1,74/KS2=1,69	KS1=6,1 – 11,1/KS2=6,1 – 11,1	0,98
Slalom s míčem	VS	VS1 =11,4/VS2=10,9	VS1=2,25/VS2=2,01	VS1= 8,62 s– 15,41s/VS2=8,19 s – 15,3 s	0,97
	KS	KS1=11,2/KS2=12,5	KS1=2,89/KS2=2,58	KS1=7,43 s– 17,30s/KS2=7,65 s–17,80s	0,69
Přihrávání	VS	VS1=1,5/VS2=2,7	VS1= 1,20/VS2=1,12	VS1= 0– 3/VS2=1–4	0,6
	KS	KS1= 1,7/KS2=1,5	KS1=1,17/KS2=1,05	KS1=0– 4/KS2=0–3	0,68
Střelba druhým dotykem po zpracování míče	VS	VS1=0,79/VS2=2,1	VS1= 0,99/VS2=0,99	VS1=0– 2/VS2=1–4	0,7
	KS	KS1=0,7/KS2=0,6	KS1=0,91/KS2=0,85	KS1=0– 2/KS2=0–2	0,57
Zpracování	VS	VS1=0,93/VS2=2,4	VS1=1,21/VS2=1,07	VS1= 0– 2/VS2=1–4	0,78
	KS	KS1=0,6/KS2=0,37	KS1=1,08/KS2=0,63	KS1=0– 2/KS2=0–2	0,61
Nášlapy na míč (1 min)	VS	VS1=26,8/VS2=33	VS1=11,06/VS2=10,24	VS1=10– 49/VS2=20–56	0,93
	KS	KS1=22,6/KS2=21,6	KS1=12,16/KS2=11,64	KS1=9– 48/KS2=7–45	0,98

skupiny

Legenda: *KS1* – výsledky vstupních testů kontrolní skupiny; *KS2* – výstupní testy kontrolní skupiny;

VS1 – výsledky vstupních testů výzkumné skupiny; *VS2* – výstupní testy výzkumné skupiny.

Diskuze

Futsal je sport, který rozvíjí žáka ve všech ohledech. Dochází ke zdokonalování pohybových dovedností, které můžeme vidět u výsledcích testů jako je beep test a nášlapy na míč po dobu jedné minuty (Sturgees,2017).

Na základě námi provedeného testování došlo k tomu, že žáci, kteří prošli specializovaným futsalovým výcvikem, vykázali v těchto výstupních testech značné zlepšení oproti žákům, kteří tento výcvik neabsolvovali. V tomto ohledu vidíme první rozdíl mezi typem výuky formou nácviku a formou hry. Z výsledků uvedených v tabulce 1, můžeme tedy konstatovat, že výuka futsalu formou nácviku má na žáky pozitivní vliv, nejen co se týče futsalových dovedností, ale i v rámci rozvoje pohybových dovedností.

Skupina, která absolvovala specializovaný futsalový výcvik, udělala ve výstupních testech velký progres. Naměřené výsledky můžeme vidět v tabulce 1. Žáci při těchto testech museli prokázat, že futsalové dovednosti plně ovládají a uvědomují si v čem tkví jádro futsalu.

Tyto výsledky jsme měřili po absolvování 13 hodin výcviku. Toto se může jevit jako velké číslo, které v praxi nelze aplikovat, ovšem na základě našeho

měření jsme zjistili, že i poměrně malé penzum hodin může přispět ke zlepšení vybraných pohybových dovedností. Zde je však třeba si uvědomit, že v těchto státech jako je například Brazílie se základy všech her trénují již v předškolním věku, a navíc zde mají většinou o 1 hodinu TV navíc. (Filho et al., 2021)

Specializovaný futsalový výcvik má pozitivní efekt na sledované výstupní proměnné v testech technických dovedností (střelba a přihrávka). U střelby a přihrávky jsme při měření výstupních testů u žáků zaznamenali největší progres. U výzkumné skupiny při vstupních testech jsme naměřili v průměru 0,79 bodů, v tomto ohledu lze říci, že žáci byli takřka všichni neúspěšní až na výjimky, ale po výstupních testech jsme naměřili v průměru 2,1 bodů. Test na střelbu byl pro žáky ten nejnáročnější a v tomto ohledu vykázali po absolvování specializovaného futsalového výcviku velké zlepšení. Naproti tomu u kontrolní skupiny jsme naměřili při vstupních testech v průměru 0,7 bodu a u výstupních testů 0,6 bodu. Střelba je velice náročný technický prvek, který se s žáky musí trénovat a věnovat mu určitý čas (White, Griffiths, 2022). Přihrávání mělo podobný průběh jako střelba, výzkumná skupina, která s námi trénovala techniku a zároveň přihrávání, častěji zaznamenala zlepšení. Ve vstupních testech dosáhli žáci v průměru na 1,5 bodu a ve výstupních testech 2,7 bodu. Oproti tomu kontrolní skupina zaznamenala zhoršení v průměru z 1,7 bodu na 1,5 bodu. Na tomto případě můžeme vidět, že zmiňovaný model, který pedagogové aplikují, tedy nechat žáky hrát jen fotbal a neprojit s nimi žádnou metodiku, je méně účinný než tento. Je potřeba lpět na základních cvičení na techniku, kde si žáci osvojí zásadní principy.

Žáci by po absolvování specializovaného futsalového výcviku prokázali zlepšení ve vedení míče. Toto se následně projevilo při zkrácení časového intervalu v testu slalomu s míčem. V tomto ohledu jsme u výzkumné skupiny zpozorovali nejmenší progres ve smyslu posunu z naměřených vstupních a výstupních hodnot. Ve vstupním testování, žáci dokončili slalom v průměru za 11,4 s, naproti tomu ve výstupním testování jsme naměřili v průměru 10,9 s. Stále zde můžeme hovořit o zlepšení v časovém měřítku. Žáci kontrolní skupiny dokončili slalom ve vstupních testech v průměru za 11,2 s. Po výstupním měření jsme zjistili, že se žáci kontrolní skupiny zhoršili, a to v průměru na 12,5 s. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v tabulce 1.

V tomto testu je potřeba brát zřetel ještě na technické provedení vedení míče. Žáci, kteří absolvovali specializovaný futsalový výcvik, se často při výstupním testování více soustředili na techniku provedení než na rychlost provedení. Z toho důvodu lze říci, že pokud by žáci slalom s míčem ve výstupním testování prováděli na rychlost, mohli bychom možná vidět i daleko větší časový rozdíl mezi skupinami, než jsme naměřili.

Limity práce

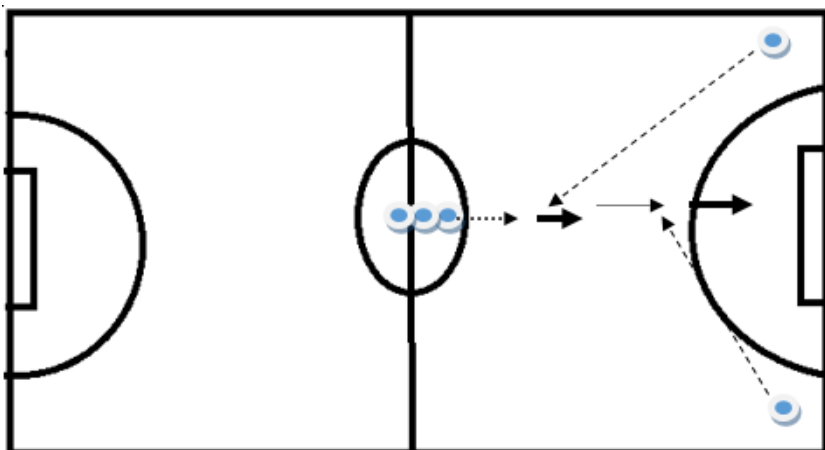
Za první limit práce bychom označili nedostatečně probádanou oblast v Českém prostředí – při práci na našem výzkumu bylo velice složité najít více odborné literatury. V rámci metodiky a didaktiky futbalu jsme se museli obracet často do zahraničí, kde jsme mohli čerpat hlavně z Jižní Ameriky a států jižní Evropy. Učitelé TV v ČR nemají z čeho čerpat, pokud daný sport

chtějí učit kvalitně, proto je potřeba, aby se na této problematice zapracovalo, a v tom jsme viděli i náš cíl při psaní našeho článku.

Další limitou je skutečnost, že jsme se v rámci naší práce setkali s problémy, jak daný výzkum vyhodnocovat. Pro test futsalových dovedností není žádné srovnání, protože na toto téma ještě nikdo žádnou práci či odborný článek nenapsal. Je možné, že někde na světě ano, ale je velice obtížné se dostat do analýz států v Jižní Americe.

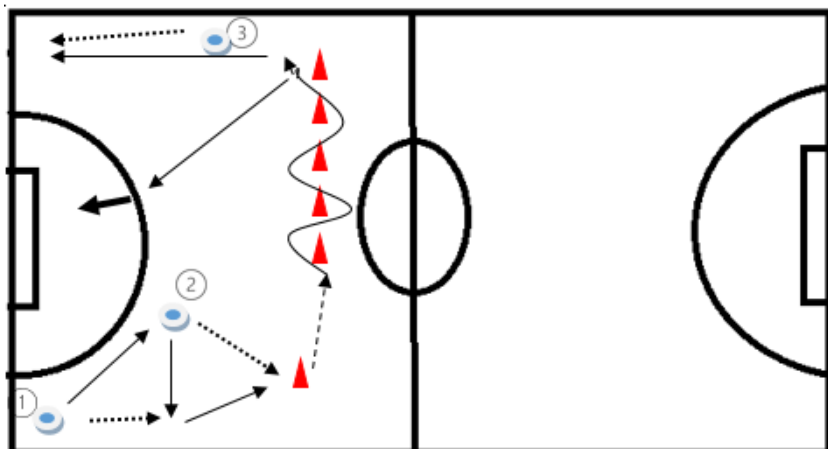
Ukázka futsalových cvičení

V rámci metodiky futsalových cvičení jsme vybrali názorné ukázky, které jsme při výzkumu použili. Tyto typy cvičení jsme vypracovávali na námět sborníku futsalových cvičení, které vydala Mezinárodní federace fotbalových asociací (dále jen FIFA). Typ čísla u futsalové dovednosti přímo koresponduje se stupněm obtížnosti, tedy 1 – nejjednodušší, 3 – nejtěžší.

Obrázek 1 - Střelba, obtížnost 2

Popis: Jeden zástup stojí na půlce hřiště a dva hráči jsou v obou rozích. První hráč ze zástupu vybíhá, dostává po chvíli přihrávku od hráče z levého rohu z pohledu hráče na střed. Ten míč zpracuje prvním dotykem a druhým dotykem potom střelí ze střední vzdálenosti. Potom pokračuje v běhu a na hranici pokutového území dostává druhou nahrávku od hráče z pravého rohu a nabíhající hráč poté prvním dotykem střelí do branky. V brance není brankář, ale určitá překážka. U hráčů vyžadujeme dva typy střel, a to přímým nártem a vnitřní části nohy. Je potřeba, aby hráč po nahrávce z levé strany střelil pravou nohou a z pravé strany levou nohou.

Obrázek 2 - Cvičení na souhru všech dosavadních futsalových dovedností, obtížnost 2

Popis: Hráč 1 v pravém rohu přihrává hráči 2, následně jde hráč 1 do náběhu, kam mu hráč 2 přihrává prvním dotykem, po nahrávce hráč 2 běží směrem k prvnímu kuželu, dostává přihrávku od hráče 1, který jí musí načasovat, hráč 2 přebírá míč, obíhá kužel a směřuje ke slalomu u půlky hřiště. Vede míč levou a pravou nohou, v momentě, kdy končí slalom, nabíhá hráč 3 k rohu hřiště. Hráč 2 po absolvování slalomu dává delší přihrávku hráči 3 do rohu a ihned nabíhá směrem k brance, kde dostane přihrávku od hráče 3 a následně druhým dotykem zakončuje do branky. Hráči si poté střídají pozice tak, že hráč 1 jde na pozici hráče 2 a ten zas na pozici hráče 3.

Na příkladech dvou typech cvičení můžeme vidět, v čem futsal jako sport může vynikat. Oba typy cvičení a mnoho dalších lze provádět ve velkém tempu s co největším zapojením všech zúčastněných. Zároveň můžeme na těchto cvičeních pozorovat, že hráči trénují skoro všechny futsalové dovednosti, při kterých musí být maximálně koncentrováni. Futsalisté na té nejvyšší úrovni provádějí veškeré zmíněné prvky v co největší intenzitě. Maestri (2012) popisuje hráče futsalu jako vysoce inteligentního, přičemž svou chytrost hráč prokazuje při rychlém rozhodování v situacích, v kterých se ocitá na hřišti

Závěr

Při výuce futsalu je potřeba začínat s žáky s těmi nejjednoduššími technickými prvky, jako je přihrávka a zpracování, vedení míče, střelba. Poté, když vidíme, že žáci už začínají základní futsalové dovednosti ovládat, je potřeba, aby dokázali vše propojovat do souvislostí. Následně zvyšujeme úroveň cvičení. V návaznosti na tento postup je nutné zapojovat do hodin tzv. modelová utkání. Tyto utkání jsou pro žáky velice atraktivní, ovšem až potom, co ovládají právě základní futsalové dovednosti. Pokud totiž žáci tyto dovednosti neovládají, tak si následnou hru neužijí a pocit z odehraného utkání nemá ten správný efekt.

Na základě uskutečněného výzkumu k ověření inovativní futsalové výuky, skrz testy futsalových a pohybových dovedností můžeme konstatovat, že:

1. Výuka futsalu je efektivnější tehdy, kdy pedagogové vyučují formou nácviku futsalových dovedností.
2. Díky specializované výuce futsalu došlo ke zlepšení výsledků výzkumné skupiny ve všech dílčích testech; beep test, slalom s míčem, přihrávky, střelba po zpracování míče druhým dotykem, zpracování míče, nášlapy na míč po dobu 1 minuty.
3. U výzkumné skupiny došlo po absolvování specializovaného futsalového výcviku ke zlepšení pohybových dovedností, které jsme sledovali skrze beep test a nášlapy na míč po dobu 1 min.
4. Kontrolní skupina, která neabsolvovala specializovaný futsalový výcvik při výstupním testování zaznamenala totožné nebo horší výsledky než při vstupním testováním.
5. Největší zlepšení se projevilo u technických futsalových dovedností: přihrávka, střelba a zpracování.

Bibliographic references

Anwar, A., Suari, S., Asmara, A., Prawiyogi, A. & Putra, R. (2023). Elementary School Students' Talent Analysis Through Sparing Partners in Futsal Extracurricular Activities. *AL-ISHLAH: Jurnal Pendidikan*. 15(2), pp. 1773 – 1779. DOI: <https://doi.org/10.35445/alishlah.v15i2.3002>

Baker, J. & Wattie, N. (2018). Innate talent in sport: Separating myth from reality. *Current Issues in Sport Science (CISS)*. 3:006 DOI: 10.36950/2018ciiss006.

Berdejo-del-Fresno, D. (2014). A Review about Futsal. *American Journal of Sports Science and Medicine*. 2(3), 70-70. DOI: 10.12691/ajssm-2-3-0

Fahie, J. (2022). *Futsal: The Indoor Game That Is Revolutionizing World Soccer*. Melville House, ISBN 1612199801.

Cesar, M. F., Silva, L. F., Galatti, L. et all. (2021). Teaching futsal in schools: perspectives of teachers from Rio Grande do Sul and São Paulo state. *Motriz. Revista de Educação Física*. 28(1). DOI: 10.1590/S1980-657420210011921

Kresta, J. (2009). *Futsal*. Praha: Grada, ISBN 978-80-247-2534-5.

Lukman; Firdaus, F. & Mushawwir, S. (2020). The Model of Explanatory Style Training for Futsal Athlete. *Proceedings of the 3rd International Conference on Education, Science, and Technology (ICEST 2019)*. <https://www.atlantis-press.com/proceedings/icest-19/125945420>

MAestri, Anderson. (2012). *Coaching Futsal: Understanding, Improving, and Perfecting*. Createspace Independent Publishing Platform, ISBN 1479231614

Meinhardt, J. & Juszczak, G. (2017). *Futsal: Basiswissen und praktische Übungen für Trainer und Spieler*. Grünwald: Stiebner Verlag, 160 p., ISBN 9783767920521.

Neumann, T. (2011). *Futsal manuál*. Praha: Fotbalová asociace České republiky,

Newbery, D. M., Sampaio, B. & BarkeR. I. (2016). *Coaching Futsal: NSCAA Level 1 Futsal Diploma Manual*. Createspace Independent Publishing Platform, ISBN 1530469821.

Polidoro, L., Bianchi, F., Di tore, P. & Raiola, G. (2013). Futsal training by videoanalysis. *Journal of Human Sport and Exercise*. 8. 290-296. DOI: <https://doi.org/10.4100/jhse.2012.8.Proc2.31> .
Sturgees, P. (2017). *Futsal: Training, Technique and Tactics*. Bloomsbury Publishing, 2017. ISBN 9781472929969

Mgr. Ondřej Šmejč
Department of Physical Education
Faculty of Education Charles University
Prague
Czech Republic
ondrej.smejcz@seznam.cz

prof. PhDr. Soňa Jandová Ph.D.
Department of Physical Education
Faculty of Education Charles University
Prague
Czech Republic
sona.jandova@pedf.cuni.cz

PaedDr. Ladislav Pokorný
Department of Physical Education
Faculty of Education Charles University
Prague
Czech Republic
ladislav.pokorny@pedf.cuni.cz